

Netwerk Oorlogsbronnen (NOB)

- Sinds 2010
- Samenwerkingsverband van instellingen met collecties
- Onderwerp: Tweede Wereldoorlog
- Doel: vergroten gebruik Collectie WO2 Nederland
- Perspectief: archieven, musea, instituten, etc (+- 400)
- Programma 2016-2019
- Digitaal: verbinden van collecties

De eenzame bron...

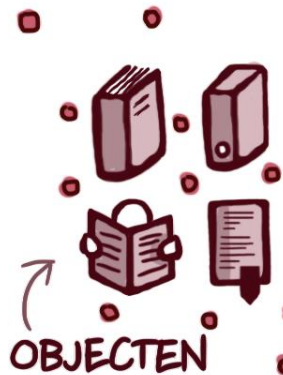
10 Mei 1940 tot 8 Mei 1945.

10 Mei 1940. Vrijdag.

Vanmorgen ongeveer half vier wakker geworden door het lawaai van vliegmachines en afweergeschut, meest in de buurt van Waalhaven. Het blijkt spoedig, dat wij ook in den oorlog zijn betrokken, die nu misschien eerst recht gaat beginnen, wij, het geheel onschuldige en neutrale landje, welks Koningin nog voor enkele weken Hitler geluk wenschte met zijn jaardag. Gelukkig, dat we acht maanden den tijd hebben gehad om ons, althans gedeeltelijk, te prepareeren en we nu niet geheel onvoorbereid zijn; waarom heeft Hitler ons niet voor acht maanden aangevalen? Zou het zijnerszijds een wanhoopsdaad zijn? Gelukkig waren we al lang gemobiliseerd en waren de verloven sinds enkele dagen ingetrokken; de regeering scheen al onraad te hebben gerooken en veel regeeringogeld was naar Amerika gebracht. Hitler tracht zijn inval te rechtvaardigen met de beschuldiging, dat wij niet neutraal waren, daar wij den Engelschen doortocht zouden hebben beloofd om het Ruhrgebied te bezetten; het gewone Duitache smoesje en voorwendsel.-

Oorlogsdagboek
Hitzerus Mees,
Stadsarchief
Rotterdam

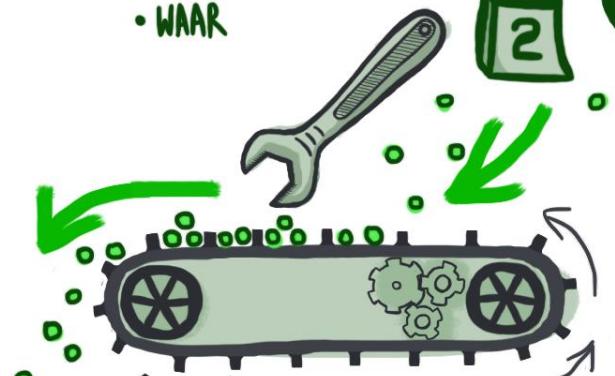
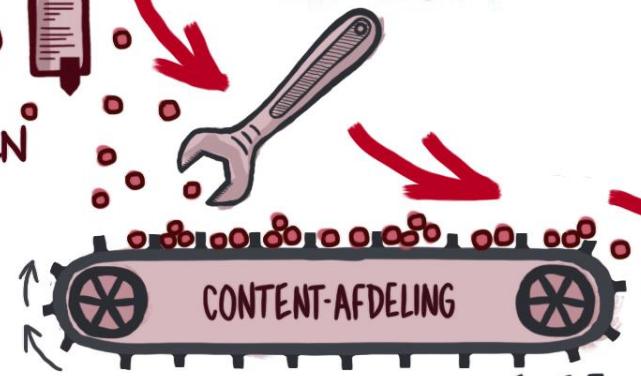

OBJECTEN

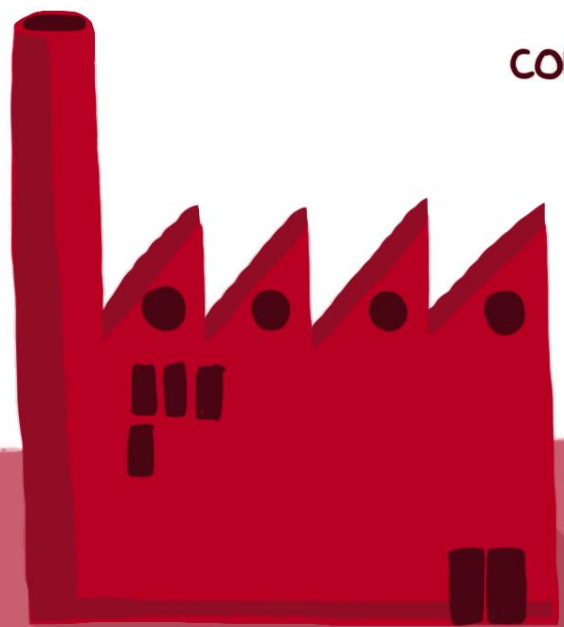
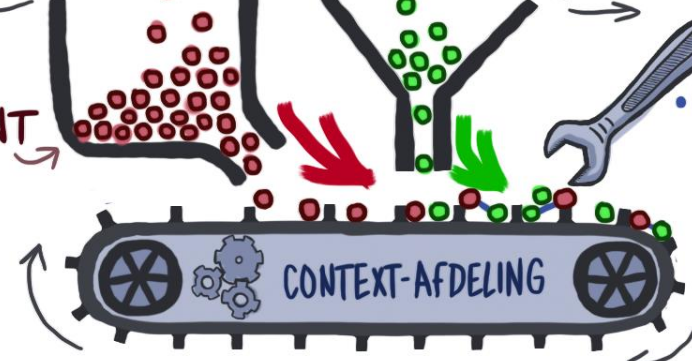
- DIGITALISEREN
- DUURZAAM IDENTIFICEREN
- DUURZAAM PUBLICEREN
- RECHTEN REGELEN

- STAMGEGEVENS MAKEN:
  - WIE
  - WAT
  - WANNEER
  - WAAR

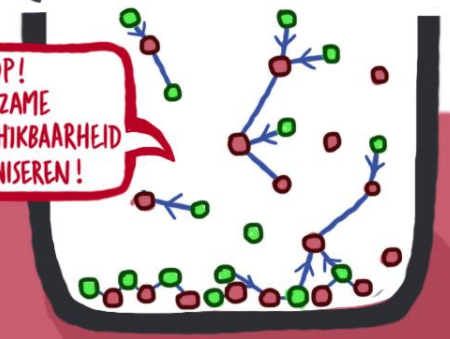
CONTENT

• KOPPELEN

DE GRONDSTOFFEN-FABRIEK

LET OP!
DUURZAME
BESCHIKBAARHEID
ORGANISEREN!

BRONNEN

METADATA &
FULL CONTENT

redactie

slimme tools

crowdsourcing

STAMGEGEVENS

WAT

voorbeeld

WAAR

voorbeeld

WIE

voorbeeld

WANNEER

voorbeeld

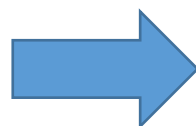
NETWERK

KENNISCENTRUM GEFACILITEERD DOOR HET NIOD

OORLOGS
BRONNEN

1. Creëren van bruikbare grondstoffen

Googelen door oorlogsarchieven


```
<TextLine HEIGHT="52" WIDTH="1379" VPOS="413" HPOS="832">  
<String WC="0.2349999994" CONTENT="De" HEIGHT="38" WIDTH="57" VPOS="416" HPOS="832"/>  
<SP WIDTH="32" VPOS="416" HPOS="890"/>  
<String WC="0.2240000069" CONTENT="Bijzonder*" HEIGHT="48" WIDTH="300" VPOS="415" HPOS="923"/>  
<SP WIDTH="28" VPOS="415" HPOS="1224"/>  
<String WC="0.1700000018" CONTENT="Raad" HEIGHT="41" WIDTH="118" VPOS="415" HPOS="1253"/>  
<SP WIDTH="32" VPOS="416" HPOS="1372"/>  
<String WC="0.1666666716" CONTENT="van" HEIGHT="31" WIDTH="87" VPOS="423" HPOS="1405"/>  
<SP WIDTH="28" VPOS="415" HPOS="1493"/>  
<String WC="0.3633333445" CONTENT="Cassatie," HEIGHT="49" WIDTH="267" VPOS="415" HPOS="1522"/>  
<SP WIDTH="34" VPOS="415" HPOS="1790"/>  
<String WC="0.3083333373" CONTENT="Lerata" HEIGHT="39" WIDTH="179" VPOS="415" HPOS="1825"/>  
<SP WIDTH="33" VPOS="415" HPOS="2005"/>  
<String WC="0.3033333421" CONTENT="Kamer." HEIGHT="40" WIDTH="172" VPOS="415" HPOS="2039"/>  
</TextLine>  
<TextLine HEIGHT="55" WIDTH="1558" VPOS="713" HPOS="834">  
<String WC="0.1558000012" CONTENT="Kamer." HEIGHT="40" WIDTH="172" VPOS="415" HPOS="2039"/>
```


Googelen door oorlogsarchieven

Naam en voornamen: **#achternaam#, #voornaam#** Geboorteplaats en datum: **Zaandam, 29 October 1897** Echtgenoot van / Beroep: voorheen **agent van Politie**, t Laatste woonplaats en adres: **Kanaalstraat 25 II Amsterdam** **Persoonsbewijs**-no.:z 2 01239 afgegeven te **Leeuwarden** Nationaliteit (evt. vroeger) **Nederlander** die ervan **verdacht** wordt: **joodsche personen** in macht van den **vijand** te hebben gebracht, terwijl hij in dienst was van de **S.D.** Terzake gehoord, verklaarde **verdachte** mij het volgende: dat hij **in dienst was getreden** van **Lippmann en Rosenthal** voor de inventarisatie van **joodsche goederen**, vervolgens overgegaan naar de **S.D.,afdeeling joodsche zaken** te **Amsterdam** Verdachte heb ik, optast van den Chef **Opsporingsdienst D.P.M.** op **28 Mei 1945** **bewaring**, toegesied, in het **Huis van Bewaring I** te **Amsterdam P.O.D. Amsterdam. Mode! A**

Domeinspecifieke woorden: bewaring, agent van Politie, Persoonsbewijs, vijand, joodsche goederen, verdachte, verdacht, Mode! A, in dienst was getreden

Personen: **#achternaam#, #voornaam#, joodsche personen, Nederlander, Chef Opsporingsdienst D.P.M.**

Organisaties: **S.D., Opsporingsdienst D.P.M., Lippmann en Rosenthal, afdeeling joodsche zaken te Amsterdam, P.O.D.**

Geografische lokatie: **Zaandam, Kanaalstraat 25 II Amsterdam, Amsterdam, Huis van Bewaring, Leeuwarden**

Datum : **29 October 1897, 28 Mei 1945**

Crowdsourcing Kamp Vught

NETWERK
OORLOGS
BRONNEN

VSBfonds,
iedereen doet mee

1002 20-2

Johanna v. ADELSBERG-BEEM
17-12-91 - A'dam - Ned. - Markusstr 25 II

ARCHIEF KAMP VUGHT

Juda v. ADELSBERG	12-9-93	M
Willy Harry	28-4-30	Z

W 23/5

Friseuse.

Open Data WO2

- Verzamelen van rechtenvrij digitaal bronnenmateriaal rondom 30-tal WO2-thema's en -gebeurtenissen
- Publiceren op Wikipedia, Wiki Commons, tweedewereldoorlog.nl, liberationroute.com, openbeelden.nl, oorlogsbronnen.nl
- Partners: Wikimedia Nederland, Beeld en Geluid, Kennisland, Liberation Route Europe, Nationaal Comité 4 en 5 mei, Stichting Musea en Herinneringscentra 40-45

2. Koppelen aan andere bronnen

Thesaurus WO2

HOME CURRENT CONCEPT: VERZET

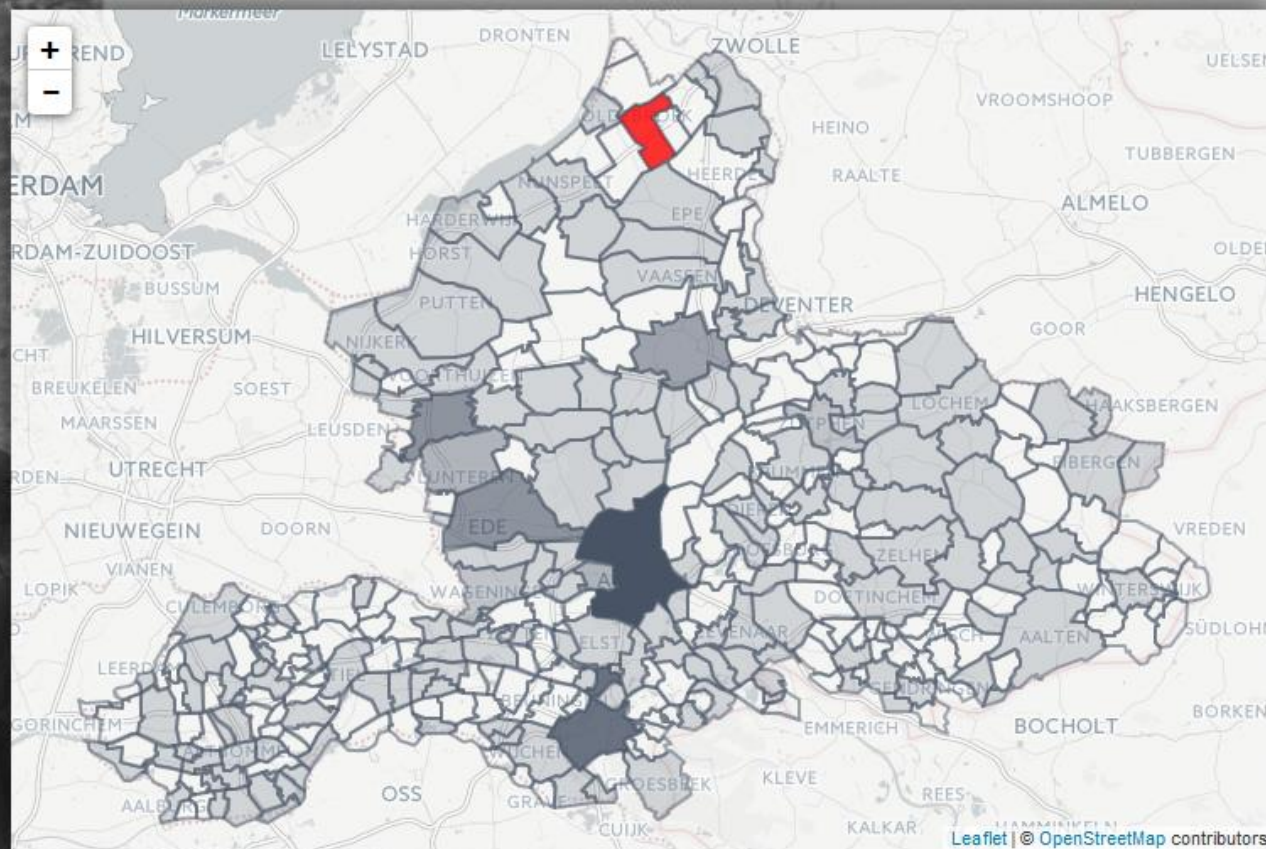
NETWERK DIGITAAL ERFGOED

https://data.niod.nl/WO2_Thesaurus.html

Geo-coderingpilot

Oorlogsbronnen Gelderland op de kaart

24 afbeeldingen in Oldebroek

Geo-coderingpilot

Zelhem

<https://github.com/NetwerkOorlogsBronnen/pilot-geocoderen>

Geo-coderingpilot

Bunschoten-Spakenburg

<http://islandsofmeaning.nl/projects/falsepositives/>

1002 20-2
Johanna v. ADELSBERG-BEEM
17-12-91 - A'dam - Ned -
Merkusstr 25 II
ARCHIEF KAMP VUGHT
Juda v. ADELSBERG 12-9-93 M
Willy Harry 28-4-30 Z
W 23/5
Friseuse.

Joods Monument

Johanna van Adelsberg-Beem

Amsterdam, 17 december 1891 - Auschwitz, 25 oktober 1944

Bereikte de leeftijd van 52 jaar

New York

privé archief

Amsterdam

archief NIOD
archief JHM

Vught

archief Kamp Vught

Westerbork

archief Kamp Westerbork

Jeruzalem

archief Yad Vashem

Auschwitz

archief Auschwitz

NETWERK

KENNISCENTRUM GEFACILITEERD DOOR HET NIOD

**OORLOGS
BRONNEN**

Tot slot

- Netwerk Oorlogsbronnen bouwt geen website maar infrastructuur.

Tot slot

- Netwerk Oorlogsbronnen bouwt geen website maar infrastructuur.
- Bronnen houden niet op bij de muren van de instellingen.

Tot slot

- Netwerk Oorlogsbronnen bouwt geen website maar infrastructuur.
- Bronnen houden niet op bij de muren van de instellingen.
- Delen en verbinden maakt ons gezamenlijke aanbod sterker.

Tot slot

- Netwerk Oorlogsbronnen bouwt geen website maar infrastructuur.
- Bronnen houden niet op bij de muren van de instellingen.
- Delen en verbinden maakt ons gezamenlijke aanbod sterker.
- Digitaal is vooral ook: mensenwerk!

Tot slot

- Netwerk Oorlogsbronnen bouwt geen website maar infrastructuur.
- Bronnen houden niet op bij de muren van de instellingen.
- Delen en verbinden maakt ons gezamenlijke aanbod sterker.
- Digitaal is vooral ook: mensenwerk!
- Vrienden zijn belangrijk.

Eenzame bron...heeft vriendjes!

1. INSTRUCTIE VAN HET AUSWÄRTIGES AMT AAN DE DUITSE GEZANT TE DEN HAAG ZECH VON BURKERSRODA, 10 mei 1940. Collectie Van Kleffens, VIII-3. ¹⁾

Erklären Sie Einsatz gewaltiger Deutscher Truppenmacht. Jeder Widerstand ²⁾ völlig zwecklos. Deutschland garantiert den europäischen und aussereuropäischen Besitzstand und die Dynastie, denn ³⁾ jeder Widerstand ⁴⁾ unterbleibt. Sonst Gefahr völliger Vernichtung des Landes und Staatswesens. Daher dringend auffordern ⁵⁾ Aufruf Volk und Wehrmacht und Aufforderung Aufnahme Verbindung mit deutschen militärischen Kommandos. Begründung: wir haben unwiederlegliche ⁶⁾ Beweise eines unmittelbar drohenden Einfalles Frankreichs und Englands in Belgien ⁷⁾ Holland Luxemburg d mit Wissen Hollands und Belgiens ⁸⁾ lange vorbereitet. Ziel, Vorstoss Ruhrgebiet. ⁹⁾

2. DE GEZANT TE LONDEN MICHEL VAN VERDUYNEN AAN ALLE GEZANTEN EN ZELFSTANDIGE CONSULS GENERAAL, 10 mei 1940. Telegram. BZ, Archief Londen 1937-1945, No. 0 1-1, Minute. ¹⁾

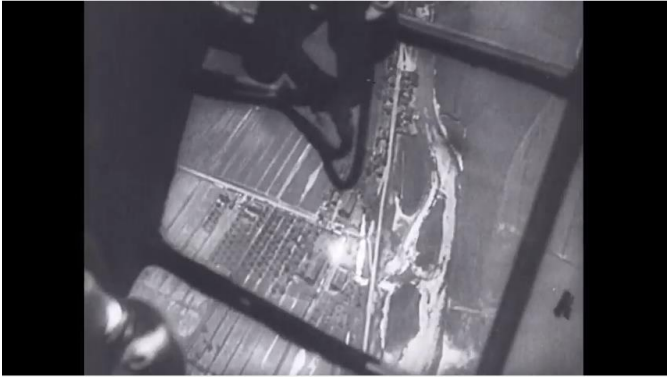
Minister van Buitenlandse Zaken Van Kleffens heeft mij in verband met mogelijkheid telegrafische storingen tusschen Nederland en buitenland opgedragen U navolgende te seinen:²⁾ „Oorlogstoestand met Duitschland ingetreden. Gelief

- 1) Deze instructie is ook gepubliceerd in *Verlag P.E.C.*, 2B, p. 17. De aldaar gepubliceerde tekst wijkt in spelling af van de hier afgedrukte tekst. Aangenomen kan worden, dat Van Kleffens de instructie bewaard heeft zoals die hem door de Duitse gezant op 10 mei werd overhandigd. Voor de toedracht van de overhandiging zie *Verlag P.E.C.*, 2C, p. 292.
- 2) „Widerstand“ in tekst *Verlag P.E.C.*, 2B, p. 17.

10 Mei 1940 tot 8 Mei 1945.

10 Mei 1940. Vrijdag.

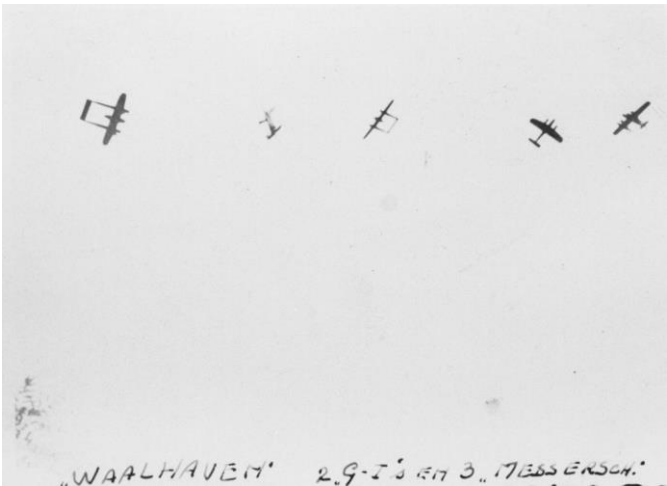
Vanmorgen ongeveer half vier wakker geworden door het lawaai van vliegmachines en afweergeschut, meest in de buurt van Waalhaven. Het blijkt spoedig, dat wij ook in den oorlog zijn betrokken, die nu misschien eerst recht gaat beginnen, wij, het geheel onschuldige en neutrale landje, welks Koningin nog voor enkele weken Hitler geluk wenschte met zijn jaardag. Gelukkig, dat we acht maanden den tijd hebben gehad om ons, althans gedeeltelijk, te prepareren en we nu niet geheel onvoorbereid zijn; waarom heeft Hitler ons niet voor acht maanden aangevalen? Zou het zijnersijds een wanhoopsdaad zijn? Gelukkig waren we al lang gemobiliseerd en waren de verloven sinds enkele dagen ingetrokken; de regeering scheen al onraad te hebben geroeken en veel regeeringsgeld was naar Amerika gebracht. Hitler tracht zijn inval te rechtvaardigen met de beschuldiging, dat wij niet neutraal waren, daar wij den Engelschen doortocht zouden hebben beloofd om het Ruhrgebied te bezetten; het gewone Duitse smoesje en voorwendsel.-

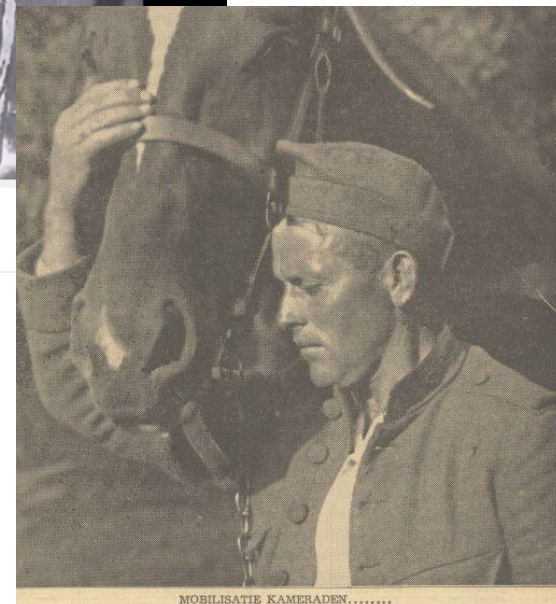
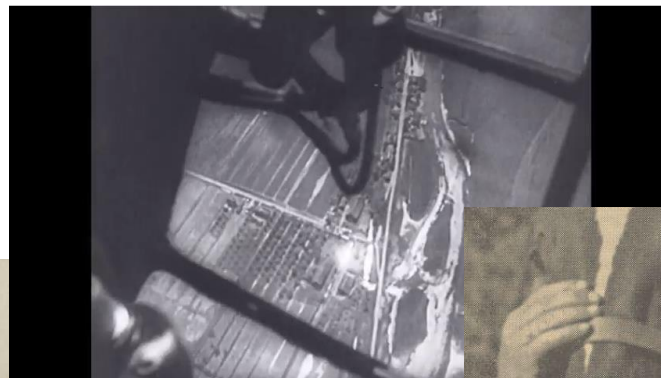

De Duitse inval in Nederland (1940)

4.397 weergaven

MOBILISATIE KAMERADEN.....

De Duitse inval in Nederland (1940)

10 Mei 1940 tot 8 Mei 1945.

10 Mei 1940. Vrijdag.

Vanmorgen ongeveer half vier wakker gewor
 waai van vliegtuigen en afweergeschut, meest
Waalhaven. Het blijkt spoedig, dat wij ook in den oorlog zijn
 betrokken, die nu misschien eerst recht gaat beginnen, wij,
 het geheel onschuldige en neutrale landje, welks Koningin nog
 voor enkele weken Hitler geluk wenschte met zijn jaardag. Ge-
 lukkig, dat we acht maanden den tijd hebben gehad om ons, althans
 gedeeltelijk, te prepareren en we nu niet geheel onvoorbereid
 zijn; waarom heeft Hitler ons niet voor acht maanden aangeval-
len? Zou het zijnerszijds een wanhoopsdaad zijn? Gelukkig waren

1. INSTRUCTIE VAN HET AUSWÄRTIGES AMT AAN DE DUITSE C
 TE DEN HAAG ZECH VON BURKERSRODA, 10 mei 1940.
 Collectie Van Kleffens, VIII-3. ¹⁾

Erklären Sie Einsatz gewaltiger Deutscher Truppenmacht.
 Jeder Widerstand ²⁾ völlig zwecklos.
 Deutschland garantiert den europäischen und aussereuropäischen B
 und die Dynastie, denn ³⁾ jeder Widerstand ⁴⁾ unterleibt. Sonst Gefah
 Vernichtung des Landes und Staatswesens.
 Daher dringend auffordern ⁵⁾ Aufruf Volk und Wehrmacht und A
 Aufnahme Verbindung mit deutschen militärischen Kommandos.
 Begründung: wir haben unwiderlegliche ⁶⁾ Beweise eines unmittelbar
 drohenden Einfalles Frankreichs und Englands in Belgien ⁷⁾ Holland Luxemburg d
 mit Wissen Hollands und Belgiens ⁸⁾ lange vorbereitet.
 Ziel, Vorstoss Ruhrgebiet. ⁹⁾

2. DE GEZANT TE LONDEN MICHELIS VAN VERDUYNEN AAN ALLE
 GEZANTEN EN ZELFSTANDIGE CONSULS GENERAAL, 10 mei 1940.
 Telegram. BZ, Archief Londen 1937-1945, No. 0 1-1. Minute. ¹⁾

Minister van Buitenlandse Zaken Van Kleffens heeft mij in verband met
 mogelijkheid telegrafische storingen tusschen Nederland en buitenland opgedragen
 U navolgende te seinen: ²⁾ „Oorlogstoestand met Duitschland ingetreden. Gelief

- 1) Deze instructie is ook gepubliceerd in *Verlag P.E.C.*, 2B, p. 17. De aldaar gepubliceerde tekst wijkt in spelling af van de hier afgedrukte tekst. Angenomen kan worden, dat Van Kleffens de instructie bewaard heeft zoals die hem door de Duitse gezant op 10 mei werd overhandigd. Voor de toedracht van de onderhandeling zie *Verlag P.E.C.*, 2C, p. 292.
- 2) „Widerstand“ in tekst *Verlag P.E.C.*, 2B, p. 17.

Artikel Overleg

Lezen | Brontekst bekijken | Geschiedenis | Zoeken in Wikipedia

Bekijk naar de wereld achter Wikipedia? Kom dan naar de Wikimedia Conferentie Nederland op zaterdag 19 november in Utrecht. Meer informatie en besteltoelichting op toegangskaarten vind je op de conferentiewebsite!

Adolf Hitler

Adolf Hitler (Braunau am Inn, 20 april 1889 – Berlijn, 30 april 1945) was een in Oostenrijk geboren Duits politicus en de leider van de Nationaalsocialistische Duitse Arbeiderspartij (NSDAP). Hij was rijkskanselier van Duitsland van 30 januari 1933 tot aan zijn overlijden en staatshoofd (als Führer en rijkskanselier) van 2 augustus 1934 tot eveneens aan zijn dood. Hitler is het meest bekend om zijn centrale leidende rol in de opkomst van de Duitse variant van het oorspronkelijk Italiaanse fascisme in Duitsland (het nationaalsocialisme), de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust.

Hitler veranderde Duitsland van een beginnende democratie, de Weimarpubliek, in een totalitaire staat met hemzelf als de absolute dictator, die elke tegenstand tegen zijn regime op meedogenzame wijze de kop indrukte. Tegenstanders werden opgesloten in concentratiekampen of, zoals Ernst Röhm, vermoord. Vanaf het begin was Hitlers politiek gebaseerd op gebruik van geweld en terreur door middel van de Sturmabteilung (SA) en later de Schutzstaffel (SS). Hitlers streven om de vermedelijding van de Tweede Wereldoorlog te maken en zijn expansiepolitiek om Loezoorraum voor Duitsland te creëren, leidde tot het begin van de Tweede Wereldoorlog. Een ander kenmerk van Hitlers politiek was zijn extreem-racistische nazi-ideologie waarbij een ras van als Ariërs beschouwde overmensen moest worden gecreëerd. Dit leidde tot de systematische uitroeping van miljoenen die als ontermenschen gezien werden, zoals Joden, maar ook Slavische volkeren, Roma, gehandicapten en andere niet-Joodse slachtoffers van het naziregime. In de Holocaust. Toen duidelijk werd dat Duitsland de oorlog zou verliezen gaf Hitler de opdracht dat het Duitse volk tot het einde door moest vechten en dat het de Duitse industrie complexen moest vernietigen. Zelf pleegde hij in zijn ondergrondse bunker in Berlijn zelfmoord. Aan het einde van zijn regering lagen Duitsland en een groot deel van Europa in puin en waren er tientallen miljoenen doden te betreuren.

Hitler was een gedeceerde veteraan van de Eerste Wereldoorlog. In 1919 werd hij lid van de voorloper van de nazipartij (DAP) en in 1921 werd hij de leider van de NSDAP. In 1923 pleegde hij een poging tot staatsgreep, bekend als de Bierkellerputsch in München. De mislukte staatsgreep leidde tot de opspeling van Hitler, een periode waarin hij zijn memoires, *Mein Kampf*, schreef. Na zijn vrijlating in 1924 kreeg hij steeds meer steun onder de Duitse kiezers door het promoten van pangermense, antisemitische en antisocialistische ideologieën en propaganda. Hij werd in 1933 tot rijkskanselier benoemd en transformeerde de Weimarpubliek in het Dertste Rijk, een eenpartijdictatuur gebaseerd op de totalitaire en autoritaire ideologie van het nationaalsocialisme.

Het was duidelijk de bedoeling van Hitler om in Europa een Nieuwe Orde van absolute naz-Duitse hegemonie te vestigen. Zijn buitenlandse en binnenlandse politiek had tot doel Lebensraum te scheppen voor wat hij zag als het "Ariërs ras". Dit vereiste de herbewapening van Duitsland, wat leidde tot de invasie van Polen door de Wehrmacht in 1939 en daarmee tot het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog in Europa.

Onder leiding van Hitler bezetten Duitse troepen tussen 1940 en 1943 het grootste deel van Europa en Noord-Afrika. Vanaf 1943 drongen de geallieerde legers de Duitsers weer terug en versloegen en bezetten ten slotte Duitsland in 1945. Hitlers bewind leidde tot de systematische moord op 17 miljoen burgers, inclusief ongeveer zes miljoen Joden en tussen de 500.000 en 1.500.000 Roma.

Inhoud [weergave

- 1 Kort levensoverzicht
- 2 Levensloop
  - 2.1 Familieachtergrond
  - 2.2 Jeugd en karakterontwikkeling
  - 2.3 in Weimar
    - 2.3.1 Gedaaltescheid tekenaar
    - 2.3.2 Hitlers politieke en artistieke voorkeur
    - 2.3.3 Jodenhaat en nationalisme
    - 2.3.3.1 Karl Lueger, racisme en antisemitisme
    - 2.3.3.2 De saastika en het Arieërs ras
  - 2.4 in München
    - 2.4.1 Hitlers realisme en moderne kunst

2.9-10-17 3.17 EBS ENSCH.

WO2 op Nederlandse Wikipedia: viewcount 2015

1. Amsterdam	714 389
2. Nederland	601 968
8. Eerste Wereldoorlog	288 952
9. Tweede Wereldoorlog	286 737
11. Adolf Hitler	276 552
13. Game of Thrones	262 910
18. Michiel de Ruyter	232 733
42. Sinterklaas	157 788
61. Anne Frank	140 454
92. Romeinse Rijk	122 670

Bron: <http://tools.wmflabs.org/wikitrends/2015.html#dutch>

Hoe kunnen we jullie helpen?

NETWERK

KENNISCENTRUM GEFACILITEERD DOOR HET NIOD

OORLOGS BRONNEN

www.oorlogsbronnen.nl
[@Oorlogsbronnen](https://twitter.com/Oorlogsbronnen)
info@oorlogsbronnen.nl

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

VSBfonds,
iedereen doet mee